

UTDRAG AV STATSMINISTER KÅRE WILLOCHS FOREDRAG I TROMSØ
TIRSDAG 20. AUGUST 1985

Regjeringen har gjennom den generelle økonomiske politikk, gjennom de generelle distriktpolitiske tiltak og gjennom de mer spesielle Nord-Norge tiltak lagt stor vekt på å styrke grunnlaget for fortsatt vekst i nord-norsk næringsliv. De positive resultater som vi alle ønsker er imidlertid også i høy grad avhengig av den aktive vilje til satsing og nyskapning som finnes i landsdelens eget næringsliv. Jeg har et sterkt og gledelig inntrykk av at næringslivet i Nord-Norge er fullt innforstått med denne store utfordringen.

Oljevirkksomheten.

Et viktig stikkord i denne sammenheng er olje- og gassvirkksomheten. Noen vil kanskje mene at utviklingen på dette området går for langsomt. Men det faktiske forhold er jo at letevirkksomheten utenfor Nord-Norge og Midt-Norge er økt betydelig etter regjeringsskiftet i 1981. Den nettopp avsluttede 10. konsesjonsrunde er et eksempel på dette, med en rekke tildelinger i nord. Regjeringen vil fortsette arbeidet for å gi Nord-Norge en større del av oljevirkksomheten.

Det er med stor forbauselse jeg har sett at Gro Harlem Brundtland har påstått at tildelingen av blokk 34/8 kan føre til forsinket utbygging av olje- og gassfelt i Nord-Norge. Denne grunnløse påstand kommer i relieff når man husker på hvor sent det gikk med å få fart i letevirksomheten utenfor Nord-Norge i Arbeiderpartiets regjeringstid.

Det er ingen grunn til å frykte at tildelingen av 34/8, med Norsk Hydro som operatør, skulle forsinke utbygging av eventuelle drivverdige funn i Nord-Norge. Hvis det skulle oppstå behov for å prioritere mellom utbyggingsprosjekter i sør og nord, har Regjeringen understreket at man gjennom denne tildelingen ikke har tatt standpunkt til tidspunkt for utbygging av 34/8. I Langtidsprogrammet er det også understreket at Regjeringen legger vekt på å utvikle petroleumsvirksomheten nord for Stad, også for å bidra til at Midt- og Nord-Norge får en bredere basis av lønnsom og teknologisk avansert næringsvirksomhet.

Og foreløpig er vi bare i begynnelsesfasen. Mange hevder at Barentshavet synes å være den siste "diamant" på det internasjonale energi-kart - det siste nesten u-utforskede område hvor forholdene ligger til dette for de helt store energi-funn. Jeg kan ikke gå god for disse meningene. Svar kan vi bare få gjennom den omfattende utforsknings- og lete-virksomhet som nå er under full utvikling. Men vi har alle lov til å håpe at Barentshav-sokkelens enorme sedimentære lag oppfyller forventningene.

Det har vært Regjeringens politikk å ruste Nord-Norge opp for å møte den utfordring som produksjon av olje og gass vil være for landsdelen. Og her ser vi lenger enn til den norske del av Barentshavet alene. Også Sovjet-Unionen er interessert i og trenger energi-ressursene som denne Barentshav-sokkelen kan romme.

Regjeringen har nylig, ved et spesielt utvalg der alle berørte departementer er representert, tatt opp og vurdert de utfordringer og de muligheter som en større sovjetisk energi-virksomhet i Barentshavet reiser også for norsk næringsliv - og ikke minst for befolkningen i Nord-Norge. Vår klare konklusjon er at Norge - på grunn av vår bunnsolide forankring i den vestlige allianse og som følge av det samarbeidsklime som, på tross av enkelte tilbakeslag gradvis har utviklet seg i forholdet til Sovjet-Unionen - kan og bør gi norske firmaer grønt lys til, på kommersielt grunnlag, å søke oppdrag på ubestridt sovjetisk sokkel.

Vi finner det oppmuntrende at også sovjetiske myndigheter viser interesse for et slikt samarbeide, som er blitt drøftet av handelsministeren og norske firma-representanter i Moskva i sommer og av den sovjetiske gass-minister under et uoffisielt besøk i Norge kort tid etter. Det er Regjeringens oppfatning at erfarne og solide norske firmaer kan tilby Sovjet-Unionen et samarbeide som er til beste både for forholdet mellom våre to land, for den utvikling av sovjetisk økonomi som også er i vår interesse, for norsk eksport-rettet næringsliv

på et høyt teknologisk nivå og - ikke minst - for en ytterligere utvikling av næringslivet i Nord-Norge.

Havbruk.

Ved siden av olje- og gassvirksomheten, er havbruk kanskje den næring, som har de største vekstmuligheter. I de senere år er Nord-Norge kommet for fullt med i den utvikling. Ekspansjonen i de nordligste fylker de senere årene har vært bemerkelsesverdig. Avgjørende for en positiv vekst på lang sikt er imidlertid et systematisk utviklingsarbeid og en betydelig forskningsinnsats kombinert med rettleiding og undervisning.

Selv om det er naturlig at næringen selv satser på tiltak for å utvikle næringen, vil det offentlige gi viktige bidrag på disse områder.

Regjeringen har slått fast at havbruksforskning har høy prioritet. Det er også bevilget betydelige midler til forskningsformål innenfor havbruk.

Både gjennom forskningsinnsatser, og ved tildeling av konsesjoner, vil det bli lagt stor vekt på at havbruksnæringen skal bli en vekstfaktor av enda større betydning enn hittil for Nord-Norge. Samtidig kan vi slå fast at vekstmulighetene her er så store, at dette ikke behøver komme på bekostning av andre deler av kyst-Norge.

Fortsatt kompetanseoppbygging i Nord-Norge.

Felles for oljevirkksomheten, havbruket og utviklingen av det øvrige næringsliv er at de alle er avhengig av en oppbygging av kompetanse på forskjellige felter i Nord-Norge. Gode faglige miljøer er av avgjørende betydning for næringsutviklingen, og derved også for sysselsetting og bosetting.

Som kjent har Regjeringen satset sterkt på utbygging av høyere utdanning og forskning. Denne satsingen omfatter også i høy grad Nord-Norge. Det er en merkedag når man i neste uke kan foreta den høytidelige åpning av siviløkonomutdannelsen i Nord-Norge. Samtidig pågår det et kontinuerlig arbeide for å styrke Universitetet i Tromsø. Regjeringen oppnevnte ifjor vår et utvalg til å vurdere den videre utbygging av Universitetet i Tromsø. På grunnlag av utvalgets arbeide ble det allerede ifjor høst satt igang undervisning i juridiske fag, - med sikte på videre utbygging av et juridisk studium. Arbeidet med å opprette nye studietilbud fortsetter og det er grunn til å regne med et høyere studenttall i årene som kommer. Jeg vil også gjerne nevne at Regjeringen i stortingsmeldingen om høyere utdanning fra i våres opplyser at man tar sikte på å bygge opp et økonomisk-administrativt fagmiljø med studietilbud av 2-3 års varighet ved Høyskolen i Harstad, fra 1986.

Vi har også med glede merket oss at det er opprettet en forskningsstiftelse ved Universitetet i Tromsø. Her burde mulighetene ligge godt til rette for et utvidet samarbeide mellom høyere utdanning, forskning og næringsliv slik at man kan få et aktivt innovasjon-sentrum, et

sentrum for tilpasning av forskningsresultater til næringsvirksomhet som kan gi store og interessante vekstmuligheter for landsdelen.

Legesituasjonen.

Men det er ingen grunn til å legge skjul på at vi fremdeles har store spesielle vanskeligheter å arbeide med når det gjelder Nord-Norge. Et av de mest akutte problemer nå er legesituasjonen i Finnmark og når det gjelder psykisk helsevern i Tromsø. Dette er alvorlige problemer, men jeg må få si at jeg reagerer sterkt på påstandene om at dette er problemer som er dukket opp som følge av den nåværende Regjerings politikk. De som hevder det, satser tydeligvis på håp om at folks hukommelse er kort, men jeg tror at de fleste ved nærmere eftertanke vil huske at man i deler av Nord-Norge har slitt med slike problemer i lang tid. Jeg vil våge den påstand at legedekningen i store deler av Nord-Norge er bedre nå enn tidligere, mens det altså gjenstår spesielle problemer i deler av helsetjenesten i landsdelen.

Påstanden om at legemangel i Nord-Norge kommer av privat virksomhet i Sør-Norge, er omvendt av virkeligheten: Det at en del leger driver privat praksis - for en stor del leger i fast stilling som driver praksis i fritid - minsker legebehovet i Sør-Norge, og frigjør personell og ressurser til større offentlig innsats i områder med udekkede behov.

Vi satser for å løse de gjenværende akutte problemer. Regjeringen har nettopp vedtatt en rekke tiltak med sikte på å bedre situasjonen i Finnmark og for psykisk helsevern i Troms. Vi går bl.a. inn for at det i samråd med de berørte fylkeskommuner gjennomføres en ordning slik at Troms og Finnmark kan inngå avtale om "lån" av personell fra andre fylker og statlige sykehus som vil gjøre en innsats der det er særlige udekkede behov, for å sikre faglig forsvarlig drift. Samtidig vil det bli søkt opprettet en helsepersonell-gruppe som skal virke som en beredskapsavdeling for problemer som kan oppstå i de forskjellige deler av helsetjenesten. Regjeringen har også vedtatt at det skal gis bedre spesielle muligheter for videreutdanning og etterutdanning for helsepersonell som arbeider her nord, som et ledd i stimulerings tiltakene som skal gjøre det lettere å rekruttere leger og annet helsepersonell til de områder hvor dekningsgraden er svakest.

I tillegg arbeider Sosialdepartementet videre med en rekke andre tiltak av forskjellig karakter for å løse problemene også på noe lengre sikt.

Det burde derfor ikke herske noen tvil om at Regjeringen tar de akutte problemene meget alvorlig, og at vi vil satse adskillig på å sikre alle deler av Nord-Norge et fullgodt helsetilbud. Samtidig vil vi gjennom de ordinære rammetilskudd til sosial- og helsetjenesten sette kommunene og fylkene også i Nord-Norge bedre i stand til å løse oppgavene på dette uhyre viktige område.